

Pět knihoven za tři dny

Vlasta Havrdová a Markéta Špačková

Na začátku měsíce června uspořádalo Sdružení knihoven České republiky studijní zájezd do rakouských knihoven. Naši studijní cestu jsem zahájila na internetu a kolegyně Markéta doma v knihovně. Obě jsme hledaly informace o místech, která navštívíme. Už měsíc před plánovaným odjezdem se Markéta pochlubila, že má mapu Salzburgu, a já byla vyzbrojena tištěnými informacemi z internetu. Na studijní zájezd jsme odjžděli v úterý 1. června z Prahy od zastávky metra Roztyly přes České Budějovice a Horní Dvořiště do města Linz. Už v autobuse z Prahy jsme s kolegyní zjistily, že námi pečlivě připravené informace zůstaly doma :-).

V jednu hodinu odpoledne jsme přijeli do města Linz. Linz (česky Linec) je hlavní město rakouské spolkové země Horní Rakousko. Po Vídni a Štýrském Hradci je třetím největším v celém Rakousku. Jde o historické i kulturní město plné kostelů, památek, muzeí, a dokonce s vlastní ZOO. Město je známo také pro svůj linecký koláč. První zmínky o této vyhlášené rakouské specialitě pocházejí už z roku 1653. V roce 2009 byl Linec vybrán společně s litevským Vilniusem za Evropské hlavní město kultury.

Naše první cesta vedla do Městské knihovny - **Stadtbibliothek Linz - ve Věži vědění**. Výstavba moderní budovy začala roku 2005 a ukončena byla v září roku 2007. Budova je vysoká 63 m, má tvar elipsy a uvnitř skrývá 15 nadzemních poschodí, třípatrový tzv. sokl a jedno podzemní podlaží. Dominují jí materiály izolované sklo, kov a beton. Městská knihovna je umístěna v soklu budovy, zabírá 2 300 m² z celkové plochy věže 15 400 m². Nabízí okolo 250 000 médií ze všech vědních oborů. Vedle knih to jsou noviny, časopisy, CD, DVD, noty atd. Velmi poutavě vyzdobené a vybavené je dětské oddělení, zajímavá je čtenářská terasa a také v knihovně neobvyklé akvárium. V moderní budově je kromě Městské knihovny umístěna i Lidová univerzita a další „vzdělanostní“ organizace, např. Institut pro vzdělávání dospělých. Návštěvníkům stačí jeden průkaz pro knihovnu i nabídku kurzů. Webové stránky knihovny jsou <http://www.linz.at/bildung/stadtbibliothek.asp>.

Další naše odpolední zastávka v Linci směřovala do Oberösterreichische Landesbibliothek - Hornorakouské zemské knihovny. Knihovna byla založena už v roce 1774 a je nejstarší veřejnou knihovnou spolkové země. V roce 2007 byla částečně upravena a v roce 2009 zrekonstruována. Plán na další rozšíření knihovny je vypracován až do roku 2015. Veřejná všeobecná knihovna uspokojuje základní i specializované potřeby věcné, odborné i krásné literatury. Spektrum přítom sahá od nejstarších písemných dokumentů Rakous z 9. století až po širokou nabídku současných elektronických médií, např. e-books a e-journals. V knihovně jsou uchovány středověké rukopisy a staré tisky ze zrušených hornorakouských klášterů. Byla sem přemístěna také barokní jezuitská knihovna, ve které jsme měli možnost zhlédnout zajímavou laserovou show o historii písemnictví, knihy a knihovnictví. Knihovna má ve svých fondech přes 500 000 tis. položek. Těžištěm sbírek je literatura hornorakouských autorů a o Horním Rakousku. Hornorakouská zemská knihovna patří k nejméně frekventovanějším vzdělávacím a kulturním zařízením. Jako kulturní a vzdělávací zařízení pořádá knihovna sama nebo ve spolupráci s různými partnery výstavy, prohlídky, přednášky a nabízí se tak uživatelům jako atraktivní prostor pro vzdělávání a učení se. Webové stránky knihovny jsou <http://www.landesbibliothek.at>

Po prohlídce Hornorakouské zemské knihovny jsme odjeli do Salzburgu, kde jsme se večer ubytovali v hotelu Hofwirt. Hotel se nachází v centru města, přímo u začátku pěší zóny Linzer Gasse a jen několik minut chůze od Starého Města.

Druhý den, ve středu 2. června, jsme odjeli místní dopravou do Městské knihovny v Salzburgu. Tato knihovna byla otevřena v roce 2009 a je zajímavé, že byla přestavěna z fotbalového stadionu (dříve knihovna působila v prostorách zámku Mirabel). Knihovna nemá žádné další pobočky, pouze provozuje pojízdný bibliobus. Knihovna slouží zároveň jako kulturní a vzdělávací zařízení. Podílí se na integračních kurzech pro přistěhovalce, obsluhuje dětské koutky a pronajímá prostory i na různé akce pro veřejnost, např. zájmové kroužky, jako je hra na klavír, tanec apod. Denně navštěvuje knihovnu přes 1 200 uživatelů. V současné době má Městská knihovna ve fondu kolem 150 000 dokumentů, ročně rozšíří svůj fond přibližně o 15 000 dokumentů. Webové stránky knihovny jsou http://www.stadt-salzburg.at/InTERnet/themen/bildung_forschung/bibliothek/t2_85182/p2_88576.htm

Další naše dopolední cesta vedla do Univerzitní a zemské knihovny - Universität- und Landesbibliothek Salzburg. Doménou knihovny je starobylá aula, založená už roku 1658, se sbírkou starých tisků. V této aule koncertoval Mozart a je zde vystaven i krásný starobylý dřevěný glóbus z roku 1770. Regály v aule pocházejí ze 17. až 18. století. Knihovna má ve fondu kolem 2 000 000 dokumentů, z toho 1 054 rukopisů, 4 123 starých tisků a 2000 kreseb a grafických listů. Knihovna nenabízí možnost volného výběru a vyhledávání požadavků se děje pomocí originálního, 12 let starého dopravníku. Žádanky uživatelů jsou vyřizovány do 1 hod. V knihovně jsou umístěny pouze studovny pro různé účely. Webové stránky knihovny jsou http://www.uni-salzburg.at/portal/page?_pageid=147.76259&_dad=portal&_schema=PORTAL

Po prohlídce Univerzitní a městské knihovny jsme měli osobní volno a mohli jsme si prohlédnout nádherné město Salzburg (česky Solnohrad). Město Salzburg se někdy nazývá také Mozartovo, protože se zde Wolfgang Amadeus Mozart narodil. Po hudebním skladateli je nazvaná i oblíbená cukrovinka - Mozartovy koule, v originálu Mozartkugeln. Cukrářský mistr Paul Fürst roku 1890 poprvé nabídl svým zákazníkům Mozartovy bonbony, které později po rozšíření výroby přejmenoval na Mozartovy koule. Staré Město bylo 5. prosince 1996 zařazeno organizací UNESCO na seznam Světového kulturního dědictví.

Ve čtvrtek 3. června, poslední den zájezdu, jsme už v 7:00 hod. odjížděli do Českých Budějovic, kde byla naplánovaná prohlídka nově otevřené Akademické knihovny Jihočeské univerzity. Knihovna vznikla sloučením knihovnických fondů bývalých knihoven Pedagogické, Přírodovědecké, Zdravotně-sociální a Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity. V jejím rámci působí také Knihovna biologických pracovišť AV ČR a Rakouská knihovna. Knihovna má téměř 450 tisíc svazků, odebírá cca 870 titulů periodik a své služby poskytuje pro 9 527 uživatelů. Fond je volně přístupný, menší část fondu je uložena ve skladu. Knihovna je velice prostorná a uživatelé mají k dispozici téměř 500 studijních míst v několika typech studoven. Webové stránky knihovny jsou <http://www.lib.jcu.cz/index.php/cs/home>.

Po prohlídce Akademické knihovny jsme odjeli do Prahy. Program celého studijního zájezdu byl velice pečlivě připraven. Měli jsme možnost si prohlédnout nové budovy i interiéry. Získali jsme cenné informace o dění, chodu, fondech a také problémech v jednotlivých knihovnách. Jsme velice rády, že jsme se jej mohly zúčastnit, a je potřeba poděkovat všem organizátorům za uskutečnění tohoto studijního zájezdu.

Fotografie ze studijního zájezdu jsou k nahlédnutí na:

<https://intranet.svkhk.cz/2010/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2F2010%2F2010%20%2D%2006%20%2D%201%2E%20%2D%203%2E%20Rakousk%C3%A9%20knihovny&View={EA36ED2A-9300-45F8-A00E-C465F7344330}>